

на здатна розпоряджатися своїм життям та приймати всі необхідні рішення щодо нього. Держава в даному випадку має виступати як допоміжний елемент, приймаючи відповідний закон з чітко визначеними підставами та процедурою евтаназії, що забезпечить людині в повній мірі реалізовувати свої права, оскільки саме евтаназія здатна припинити страждання та муки людини, зробивши це законно і таким чином людина може припинити своє життя гідно та за власною волею, не вчиняючи при цьому самогубства.

Список використаних джерел

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я: від 19.11.1992 р. // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
3. Старовойтова О. Э. Эвтаназия и закон. Актуальные проблемы правового регулирования медицинской деятельности. 2002. № 1. С. 149-150

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Щукін О. С.

Караманиць Дар'я Віталіївна

*студентка 1-го курсу магістратури факультету адвокатури
та антикорупційної діяльності*

Національного університету «Одеська юридична академія»

СУРОГАТНЕ МАТЕРИНСТВО: ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Останнім часом в Україні гостро постала проблема щодо сурогатного материнства. Вже не перший рік навколо цього питання точаться дискусії. Здебільшого ці дискусії нечасто торкаються правової площини. Слід зазначити, що врегулювати це питання вкрай важливо, оскільки дуже багато подружніх пар, які не мають змоги стати батьками, користуються послугами сурогатного материнства.

У літературі визначено, що сурогатне материнство є процесом імплантації, виношування, а також – народження дитини виконавцем (сурогатною матір'ю), яка зачата з використанням генетичних матеріалів замовника (замовників), донора або самої сурогатної матері, на підставі договору сурогатного материнства, який укладений між

сурогатною матір'ю і можливими батьками на оплатній, а також – безоплатній основі [1]. Щодо законодавчого визначення поняття сурогатного материнства, то, на жаль, відсутній єдиний законодавчий акт, в якому би надавалося визначення даного поняття. В деяких нормативно-правових актах зазначені положення, що стосуються сурогатного материнства, зокрема такими нормативними актами є: Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України, Порядок застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09.09.2013 № 787 і т.д. Слід зазначити, що в Україні були спроби прийняття законодавчого акту, який би регулював відносини сурогатного материнства. 17.06.2011 був прийнятий законопроект «Про допоміжне материнство» №8703, який був запропонований на розгляд 8 сесії VI скликання Верховної Ради України. Даний законопроект регламентував організаційно-правові питання, медичні аспекти, основні напрями державної політики та повноваження органів виконавчої влади у сфері допоміжного материнства [2].

Завдяки сурогатному материнству реалізуються права на батьківство та материнство, які закріплені в Сімейному кодексі України. У випадку, якщо чоловік та жінка через фізіологічні причини не можуть народити дітей самостійно, вони мають можливість звернутися до сурогатної матері. Слід виокремити те, що у разі перенесення в організм іншої жінки ембріона людини, яка зачата подружжям (чоловіком та жінкою) завдяки застосуванню допоміжних репродуктивних технологій, то такими батьками дитини є подружжя [3].

Сурогатна матір та подружжя укладають договір сурогатного материнства. Договір сурогатного материнства певною мірою має сімейно – правову природу, бо згідно з цим договором виникають сімейні відносини між подружжям та дитиною, яка народжується. Однак цей договір може розглядатися як цивільно – правовий, оскільки правове регулювання цього договору здійснюється нормами цивільного права. Через те, що договір про сурогатне материнство досі ніяким чином не врегульований на законодавчому рівні, в такому випадку даний договір, як кожен цивільно-правовий договір, повинен містити обов'язково умову про предмет. Всі інші істотні умови визначаються сторонами при укладенні кожного конкретного договору сурогатного материнства. Нині в законодавстві відсутні норми, які включають в себе зміст договору про сурогатне материнство, тому це зумовлює

формування різних підходів в правозастосовчій діяльності до структури та умов цього договору.

Не менш важливими також є права та обов'язки сторін, які уклали даний договір. Згідно з Сімейним кодексом України сурогатна матір не має права оспорювати материнство і не повинна мати безпосередній генетичний зв'язок з дитиною. Дозволяється лише виношування вагітності близькими родичами майбутніх батьків (мати, сестра, двоюрідна сестра тощо) [4, п. 6.1].

Окремо слід також наголосити на нормативному врегулюванні питання щодо настання обставин непереборної сили та конфіденційності даної процедури. Зокрема до обставин непереборної сили віднести: смерть сурогатної матері під час або після пологів, викидень, народження мертвої дитини, народження дитини з фізичними чи психічними вадами, народження двох і більше дітей, смерть генетичних батьків.

Отже, сурогатне материнство в Україні є окремим інститутом, який реалізує право осіб, які не мають змоги стати батьками. Даний інститут має соціальну значимість для населення попри всі суперечки, які виникають з моральної та етичної сторони. Цей інститут не може залишитися поза увагою і вкрай важливо врегулювати це питання на законодавчому рівні.

Список використаних джерел

1. Сорокина Т. В. Суррогатное материнство: понятие и критерии его определения / Т. В. Сорокина. *Вестник Волгоградского государственного университета*. Серия 5: Юриспруденция. 2010. Т. 5. № 2 (13). С. 216.
2. Про допоміжне материнство : проєкт Закону від 17 червня 2011 р. №8703. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=8703&skl=7
3. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. №2947-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21-22. Ст. 135.
4. Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 9 вересня 2013 р. № 787. *Офіційний вісник України*. 2013. №82. Ст. 3064

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Тарасенко В. С.